

HE 47/2026 vp
Toimitusjohtaja Heidi Salonen
Suomen luonnonsuojeluliiton Kinos Oy (Ekokompassi)
TaV 6.5.2026

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi kuluttajansuojalain, jätelain ja kuluttajansuojaviranomaisten eräistä toimivaltuuksista annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys (HE 47/2026 vp) kuluttajansuojalain muuttamisesta pyrkii perustellusti kitkemään viherpesua. Esitys sisältää kuitenkin pk-yrityksille selkeän haitan; Suomesta puuttuu sekä kansalliset standardit että menettelyt sertifiointijärjestelmien vaatimusten valvontaan.

Lakiuudistus edellyttää, että sertifiointijärjestelmän vaatimusten noudattamista valvoo riippumaton kolmas osapuoli, jonka pätevyys ja puolueettomuus perustuvat virallisiin standardeihin tai menettelyihin. Nykyisessä muodossaan esitys jättää pk-sektorille suunnatut järjestelmät (kuten Ekokompassi) oikeudelliseen tyhjiöön, mikä pakottaa yritykset valitsemaan kolmen lähes mahdottoman vaihtoehdon väliltä:

1. **Sertifiointijärjestelmän akkreditointi:** Järjestelmien tarjoajat (kuten Ekokompassi) eivät saisi enää neuvoa ja tukea asiakkaitaan. Pk-yrityksillä ei ole resursseja rakentaa ja ylläpitää suuryrityksille tarkoitettuja järjestelmiä täysin itsenäisesti. Lisäksi raskas akkreditointi nostaa sertifiointin hinnan pk-yritysten saavuttamattomiin.
2. **Muuhun valvontamenettelyyn hakeutuminen:** Esityksen mainitsemaa muuta valvontamenettelyä ei Suomessa ole määritelty. Kustannuksista, valvovista tahoista tai vaatimuksista ei ole tietoa, mikä tekee valmistautumisen mahdottomaksi ennen lain voimaantuloa.
3. **Sertifiointin luopuminen:** Kun ympäristötyötä ei voi enää todentaa uskottavasti, pk-yritysten kilpailukyky heikkenee, ne putoavat pois julkisista hankinnoista ja jo tehty ympäristötyö muuttuu hukkainvestoinniksi.

Kevennetyt järjestelmät ovat pk-yrityksille tärkeitä

Suomessa on vakiintunut joukko luotettavia ympäristöjärjestelmiä tarjoavia yrityksiä, kuten Ekokompassi, Green Key, RALA ja Green Office.

Näitä ympäristöjärjestelmiä käyttää tällä hetkellä n. 1200 pk-yritystä. Suomen luonnonsuojeluliiton omistama [Ekokompassi](#)-ympäristöjärjestelmä on markkinajohtaja noin 700:lla käyttäjällä.

Jatkossa suoraan hyväksytään ainoastaan EU:n EMAS ja ISO 14001, jotka ovat liian raskaita ja kalliita pk-yrityksille. ISO 14001 -standardin käyttäjiä Suomessa on noin

1200-1500 joista pääosa on suuryrityksiä. EMAS-rekisteröityjä yrityksiä on Suomessa vain 5, nämäkin isoja toimijoita.

Seuraukset talouteen: Markkinoiden keskittyminen ja kilpailun väheneminen

Epävarmuus pk-yrityksille ympäristösertifikaatteja tarjoavien yritysten tulevaisuudesta häiritsee markkinoiden toimivuutta.

Pääsy julkisiin hankintoihin vaarantuu: Ekokompassin kaltaiset ympäristöjärjestelmät ovat nykyisin ehtona lukuisissa julkisissa kilpailutuksissa, kuten rakennusprojekteissa, kaupunkien palveluhankinnoissa ja suurtapahtumissa. Sertifikaatin menettäminen sulkee satoja pk-yrityksiä näiden markkinoiden ulkopuolelle.

Epäterve kilpailuasetelma: Kilpailu vähenee, kun markkinat keskittyvät suuryrityksille, joilla on mahdollisuus ylläpitää kansainvälistä ympäristöjärjestelmää. Tämä rankaisee vastuullisia pk-yrityksiä ja nostaa julkisten hankintojen hintoja.

Investoinnit valuvat hukkaan: Pk-sektorin vuosia jatkunut ja resursoitu ympäristötyö valuu hukkaan, jos yritykset eivät saa enää viestiä saavutetuista tuloksista. Sääntelyn jäykkyys johtaa tilanteeseen, jossa vihreän siirtymään eteen tehdyt investoinnit eivät enää palvele yrityksen kasvua tai markkina-asemaa.

Vientimahdollisuuksien heikkeneminen: Kansainvälisillä markkinoilla ympäristövastuun todentaminen on usein elinehto. Ekokompassi on tähän asti ollut yleensä riittävä näyttö ympäristötyöstä. Jos Suomi ei tue pk-yritystensä mahdollisuutta todentaa kestävyytään kustannustehokkaasti, menetämme merkittävän osan kansallisesta vientipotentiaalistamme.

Seuraukset ympäristönsuojelun tasoon: Pk-sektorin ympäristötyö vaikeutuu

Pk-yrityksillä on aito tahtotila kehittää toimintaansa, mutta niiltä puuttuu usein tarvittava osaaminen. Jotta pk-yritys saavuttaa hyvän ympäristönsuojelun tason, se tarvitsee asiantuntijatukea.

Asiantuntijatuki on edellytys, ei lisäpalvelu: Kotimaiset ympäristöjärjestelmät on rakennettu huomioimaan pienten toimijoiden erityispiirteet. Palvelukonseptiin integroitu asiantuntijan tuki varmistaa, että ympäristötyö on vaikuttavaa ja perustuu olennaisiin ympäristövaikutuksiin.

Ympäristötyön vaikeutuminen: Jos ympäristöjärjestelmien hinnat nousevat saavuttamattomiin akkreditoinnin vuoksi, pk-yritysten ympäristönsuojelullinen taso heikkenee ja vaikeuttaa siten Suomen vihreän siirtymän tavoitteisiin pääsemistä.

Pitkäjänteisyyden katoaminen: Kun palvelut keskittyvät pelkkään konsulttimarkkinaan ilman säännöllistä auditointiprosessia, ympäristötyöstä tulee pistemäistä ja tavoitteellinen kehittäminen loppuu.

Ratkaisuehdotus valiokunnalle

Vakiintuneet sertifiointijärjestelmät, kuten Ekokompassi, tarjoavat pk-yrityksille ja viranomaisille luotettavan tavan viestiä ympäristötyöstä. Hyväksymällä kansalliset järjestelmät vältetään jokaisen erillisen ympäristövaitteen raskaalta valvonta- ja varmennusprosessilta. Tämä on hallinnollisesti kevyin ja kustannustehokkain tapa sekä pk-yrityksille että valtionhallinnolle. Esitämme seuraavaa:

1. **Ensisijaisesti:** Suomeen on määriteltävä kevennetty kansallinen valvontamenettely, jolla ei ole merkittäviä kustannusvaikutuksia yrityksille tai valtionhallinnolle. Tässä mallissa on sallittava neuvonnan ja auditoinnin rinnakkaiselo, kunhan riippumattomuus varmistetaan prosessitasolla (esim. järjestelmätason varmennus kolmannen osapuolen toimesta).
2. **Toissijaisesti:** Mikäli kansallista menettelyä ei luoda, lakiin olisi kirjattava täsmennys siitä, miten vakiintuneet suomalaiset ympäristöjärjestelmät voivat osoittaa pätevyytensä ja puolueettomuutensa ilman raskasta ja kalliita kansainvälisiä akkreditointiprosesseja.

Annamme mielellämme lisätietoja:

Toimitusjohtaja Heidi Salonen, p. 044 551 2106, heidi.salonen@ekokompassi.fi

Ympäristövastuun johtaja Satu Åhlström, p. 050 365 9428,
satu.ahlstrom@ekokompassi.fi